

De nieuwe Keynes

De kredietcrisis lijkt de opmaat te vormen voor een wereldwijde recessie. De conjuncturele golf is weer helemaal terug.

De aanzwellende golf van de conjunctuurcyclus is ook in het economische debat zichtbaar. Nog maar enkele maanden geleden dachten we dat de conjuncturele neergang beperkt zou blijven tot de Verenigde Staten. Na enkele weken bleek deze ontkoppelingstheorie toch niet houdbaar. Ook bij ons zou de economische groei vertraging oplopen, en misschien kwam deze wel tot stilstand. Het pessimisme in het economische debat accelereerde; een recessie werd niet langer uitgesloten. Daarna ging het hard omhoog met de hyperbolen. De vergelijkingen met de jaren dertig waren niet van de lucht. De recessie zou wel eens langdurig kunnen zijn en kunnen overslaan in een depressie. De G20 kwam volgens de media in Washington bijeen om een nieuw Bretton Woods-systeem te bedenken.

Binnen enkele weken is de depressie van de jaren dertig het referentiepunt voor de opkomende recessie geworden. Het enige wat nog ontbreekt, is een nieuwe *General Theory*. Waar blijft de John Maynard Keynes van de 21e eeuw?

De nieuwe Keynes schrijft waarschijnlijk geen dik en moeilijk te begrijpen boek. Moeilijke dikke boeken zijn zo 20e eeuw. Nee, de nieuwe Keynes schrijft een snelle weblog waarin hij direct reageert op wat er in het nieuws en de wereld gebeurt. Op zoek naar de nieuwe Keynes heb ik het internet afgestruind op zoek naar economenblogs.

De eerste blogger die we tegenkomen is Paul Krugman, die misschien nog wel de meeste overeenkomsten met Keynes vertoont. Hij is wetenschapper en publicist en zijn blog bevat de columns die hij voor de *New York Times* schrijft. In zijn column van 14 november betoogt hij dat de Verenigde Staten zich in het tijdperk van de depressie-economie bevinden. Hiermee doet hij op een situatie waarin, net als in de jaren dertig, de instrumenten van economisch beleid niet meer werken. Verlaging van de rentetarieven helpt niet meer. Hoewel hij niet gelooft dat we in een nieuwe Grote Depressie terechtkomen, is een omvangrijk stimuleringsprogramma van zo'n zeshonderd miljard dollar wel nodig. Winston Churchill heeft eens gezegd: "Als je twee economen in een kamer zet krijg je twee opinies, behalve als een van hen Lord Keynes is, dan krijg je drie opinies." Het is daarom opvallend dat veel economen het met Krugman eens zijn dat een forse bestedingsimpuls nodig is. Martin Feldstein, een adviseur van John

McCain en in politiek opzicht een tegenhanger van de Clinton-supporter Krugman, schreef al op 30 oktober in de *Washington Post* dat een omvangrijke toename van de overheidsbestedingen nodig is om de driehonderd miljard dollar daling in de bestedingen van gezinnen op te vangen.

Robert Samuelson is in zijn *Newsweek*-blog van 10 november pessimistischer. De hoge economische groei is ten einde en keert ook niet terug nadat de recessie voorbij is. Het tijdperk van welgestelde deprivatie (*affluent deprivation*) is aangebroken. De reden hiervoor: de periode van dalende inflatie is voorbij, de vergrijzing eist zijn tol en de groei van de arbeidsproductiviteit zou wel eens kunnen stilvallen.

Robert Frank, hoogleraar aan Cornell University, kijkt in de *Economix* blog naar de toekomst. Amerika moet meer sparen en minder consumeren. Hij stelt daarom voor om op termijn de inkomstenbelasting te vervangen door een belasting op consumptie.

Een depressie heeft ook positieve kanten, aldus Richard Posner op becker-posner-blog.com. Een depressie vergroot de efficiency van de inzet van arbeid en kapitaal en maakt het aantrekkelijker om in onderwijs te investeren. De daling van de grondstoffenprijzen zorgt ervoor dat landen die vijandig staan tegenover de Verenigde Staten minder inkomsten hebben. Een depressie leidt tot meer overheidsbemoeienis en dat is volgens Posner geen slechte zaak. Tot slot stimuleert een depressie de ontwikkeling van nieuwe ideeën onder economen.

Met dat laatste valt het voorlopig nog wel mee. Als je de economenblogs bekijkt, valt op dat vrijelijk geput wordt uit de bekende Keynesiaanse gereedschapskist. De vergelijking tussen de huidige recessie en de depressie van de jaren dertig vormt voor veel economen een goede aanleiding om het Keynesiaanse instrumentarium nog eens af te stoffen en opnieuw in te zetten. De nieuwe Keynes is in de blogosfeer nog niet aangetroffen. Voorlopig moeten we het nog even doen met de oude Keynes.